Gemeente Assen

Contactpersoon J. Kuntkes
Telefoon 14 0592
Bezoekadres Noordersingel 33

Uw brief van -
Uw kenmerk -
Ons kenmerk 37489-2023
Bijlagen 1
Datum 26 april 2023
Verzenddatum 26-4

Leden van de raad

Onderwerp
Aanbieding rapport Joods Vastgoed in de oorlog en hoe Assen daarmee omging

Geachte leden van de raad,

Naar aanleiding van het openbaar worden van de zogenaamde Verkaufsbücher in 2020 is door het televisieprogramma De Monitor onderzoek gedaan naar het handelen van gemeenten bij de verwerving van Joods onroerend goed, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. In het voorjaar van 2020 zijn wij, evenals andere gemeenten, benaderd met vragen over ontvreemding (gedwongen verkoop) van onroerend vastgoed van Joodse eigenaren tijdens de Tweede Wereldoorlog. De vragen hadden eveneens betrekking op het proces van rechtsherstel daarna.

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat veel van de benaderde gemeenten niet of slechts in geringe mate op de hoogte zijn van hun eigen rol in de Tweede Wereldoorlog met betrekking tot onroerend goed van Joodse inwoners. Voor ons waren de vragen van De Monitor aanleiding het Drents Archief te vragen hier onderzoek naar te doen. Op 25 april hebben de samenstellers van het rapport hun bevindingen aan ons college aangeboden in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschap en enkele raadsleden. Via deze brief bieden wij u het onderzoeksrapport aan.

Het rapport schetst deels aan de hand van persoonlijke verhalen op indringende wijze het wrede lot van de Joodse gemeenschap. Nagenoeg alle Joodse Asseneren hebben de oorlog niet overleeft. Zij die de concentratiekampen wel overleefden en terugkeerden, werden geconfronteerd met deels vernielde en leeggehaalde woningen. Daarnaast viel hen allerminst een warm welkom ten deel. De samenstellers van het rapport verschaffen ons nieuwe inzichten over het leed van de Joodse gemeenschap in Assen tijdens en na de Tweede Wereldoorlog.

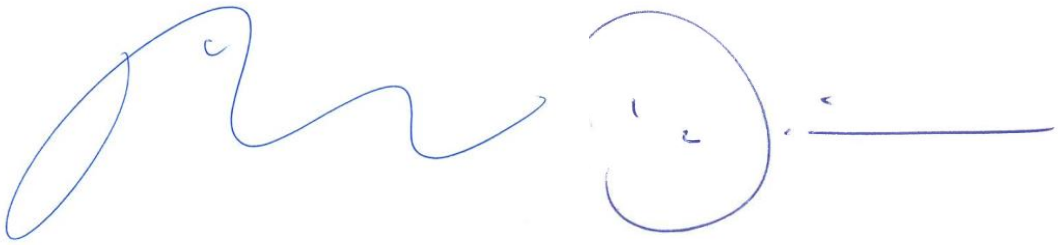
Het onderzoek heeft uitgewezen dat de gemeente Assen tijdens de Tweede Wereldoorlog geen aandeel had in de roof van Joods vastgoed, evenmin naheffingen heeft opgelegd aan Joodse huiseigenaren en Joodse grondeigenaren niet onevenredig heeft benadeeld bij grondtransacties. Het is goed dat daar nu duidelijkheid over bestaat. Maar het rapport houdt ons vooral een spiegel voor. Er was vanuit de overheid en de samenleving geen aandacht voor de maatschappelijk kwetsbare positie van Joodse inwoners die de concentratiekampen hadden overleefd en terugkeerden naar hun soms geplunderde en vernielde huizen. Assen was daarin in landelijk perspectief bezien niet uniek, maar dat maakt deze wetenschap niet minder schrijnend.

Bij het onderzoek is een vertegenwoordiging vanuit de Stichting Behartiging Belangen Vroegere Joodse Gemeente Assen nauw betrokken geweest. Dat de gemeente geen regels overtrad en zich inzette voor de wederopbouw van Assen, weegt niet op tegen de nog steeds diep gevoelde pijn van het gebrek en uitblijven van steun aan hun dierbaren. Vanzelfsprekend hebben wij daar begrip voor.

Nagenoeg de gehele Joodse gemeenschap uit Assen overleefde de concentratiekampen niet. Zij die terugkeerden kregen niet het begrip en de steun die zij verdienden. Het schortte aan moreel rechtsherstel, zoals de onderzoekers terecht vaststellen. Het is daarmee een donkere bladzijde in onze lokale geschiedenis.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders,

burgemeester
M.L.J. Out

gemeentesecretaris
T. Dijkstra